

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravišтво (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 218.

V Ljubljani, v soboto 22. septembra 1888.

Letnik XVI.

Za obrtniški stan.

Celo dolgo dōbo nemško-liberalne vlade ni se mislilo na sredstva, s kojimi bi se dalo zaprečiti očitnemu in neprestanemu propadanju obrtnega stanū. Godilo se je to povsem iz umljivih vzrokov, kajti lažiliberalizem hodi s kapitalom roko v roki in ni pričakovati od njega, da bi malo obrtnijo iz klešč in objetja velikega kapitala hotel oteti. Stoprav leta 1879., ko je pri državno-zborskih volitvah zmagala avtonomistična stranka in so bili lažiliberalci potlačeni v manjšino, pomišljalo se je na to, kako pomagati hudo obubožanemu obrtniškemu stanu in ga rešiti pretečega propada.

Takoj v prestolnem govoru, s kojim je Nj. velečastvo cesar otvoril dne 8. oktobra novi državni zbor, povdarja se nujna potreba, da se preustroji obrtni red, rekoč: „Preustrojitev obrtnih zakonov z ozirom na pridobljene izkušnje od izdave obrtniškega reda ima namen podpirati obrtniške koristi, osebito pa krepiti malo obrtništvo.“

Te besede provzročile so veselo gibanje mej trpko izkušenimi obrtniki. Novi državni zbor se v tej zadevi ni obotavljal in po temeljitem pretresovanju v ta namen sklicane enkēte, v koji je bilo obilo zastopano nižje obrtništvo, izdelala je popravljeni obrtniški red, ki je bil od cesarja potrjen in z dnem 15. marca l. 1883. postal je zakon.

Novi zakon pozdravili so obrtniki z velikim veseljem in zadoščenjem, kajti dasi ni ugajal vsem željam in zahtevam, vendar je bil v obrambo poštemu delu zoper izkoristenje. Zlasti dokaz sposobnosti, koje zahteva novi zakon, imel je zabraniti, da bi se ne vtikali in ne rili mej obrtništvo življi, koji se nobenega poklica niso izučili, temveč samo s posredovalnim trgovanjem izpodjedajo žuljavim rokam obrtniškim zaslužek. Dasi ima ta dokaz o sposobnosti mnogo pomanjkljivosti, vendar se sovrážniki obrtniški trudijo, da bi bil odstranjen. Novi obrtni red vedno proglašajo, da je nazadnjašk, nesvobodomiseln in izdaje se za gēslo: „Obrtništva treba proglasiti za svobodomiselna, zadruga in dokaz o sposobnosti se imajo odpraviti.“ Kam so pri tej „obrnitiški svobodi“ dospeli obrtniki naši, je dobro

znano, in imajo torej tehten vzrok, da smatrajo takozvane liberalce za svoje glavne nasprotnike!

Kaj čudo, da je bilo veselje obrtnikov na izdavi novega zakona le kratko in da se ga zopet poprijemlje brezupnost. Rokodelstvo trpi še vedno vsled konfekcijske trgovine, pohišnega krošnjarstva, nedostatnega konkurznega reda, dalje vsled konkurence dela po kaznilnicah, neugodnih carinskih razmer, nedostatnega zakona o znamkah in umnega negovanja domačega obrta.

Vendar bilo bi znatno pomagano obrtništvu, ko bi se doseglo, da bi se posamične določbe novega obrtniškega reda tolmačile v smislu zakonodajalčevem, t. j. da bi se pomagalo obrtnikom. Gola nemožnost je, da bi se glasil vsak zakon takó jasno in umljivo, da bi se ne tolmačil različno: vsaj to vidimo i na onem takó velikokrat imenovanem in gotovo jasnem članku 19. osnovnih zakonov o ravnopravnosti. Novi zakon obrtniški ima namen povzdigniti obrtništvo, in umestno bi bilo, da bi njegovi nejasni članki vendar zadobili avtentično veljavnost, koja bi bila obrtništvu v prosep.

Opravičena je torej prošnja našega hudo skušanega obrtništva na cesarja, koje je doslej podpisalo osemsto obrtnikov samo v Ljubljani, in mi samo želimo, da se zadruga in obrtniki po deželi resno in energično poprimejo te stvari ter mnogobrojno podpisujejo od „Kranjskega obrtnega društva“ doposlane pōle v slovenskem jeziku. Želeti je le, da bi se i oni činitelji, koji so v prvi vrsti poklicani v obrambo obrtniških koristi, trgovinske in obrtne zbornice, brigale za obrtnike in poskrbele, da mine misel, kakor bi bile nasprotno tem koristim. Da se pa tudi poslanci naši oglašé in učinijo potrebne korake v pomoč in korist obrtništva slovenskega, o tem pač nihče ne dvoji.

Deželni zbor kranjski.

(Četrta seja, dne 21. septembra.)

(Konec.)

Poslanec dr. Papež poroča potem o svojem samostalnem predlogu gledé premembe § 13. dež.

volilnega reda, katero smo objavili že zadnjič. Deželni glavar dr. Poklukar pred glasovanjem spominja, da morejo po § 9. pravičnega reda za premembo deželnega reda navzoče biti vsaj tri četrtinke vseh poslancev, in da morajo od teh za premembo glasovati vsaj dve tretjini. Od 37 poslancev je bilo navzočih 32, torej zadostno število. Pri glasovanji je bil predlog sprejet z vsemi glasovi brez vsakatega ugovora.

Poslanec Šuklje poroča zatem o proračunu zaklada učiteljskih penzij za leto 1889; prej pa se rešijo nekatere s to rečjo v zvezi stoječe prošnje tako-le: Prošnji Ane Centrihove, učiteljeve sirote, za miloščino in učiteljeve vdove Katarine Lavrič za zboljšanje pokojnine se odbijete. Učiteljski vdovi Frančiški Ušeničnik se dovoli pokojnina 196 gl. 66 kr., razun tega pa še vzgojnina za štiri nepre-skrbljene otroke po 24 gld. 58 kr. za vsacega. Učiteljevi ženi Frančiški Kalin, katero je mož lani zapustil, ne da bi se danes vedelo, kam je šel in kje da je, in je-li živ ali mrtev, se po nasvetu poslanca Lavrenčiča dovoli za tri leta od 1. jan. 1889 naprej miloščina letnih 150 gld. iz učiteljskega penzijskega zaklada. Finančni odsek je predlagal samo 100 gld.

Pri proračunu učiteljskih pokojnin iznaša potrebsčina 20.400 gld., zaklada 8688 gld., torej bode primanjkovalo 11.712 gld., ki jih dodá deželni zaklad. Ta proračun se potrdi brez ugovora. Ravno tako se brez ugovora na znanje vzame poročilo deželnega odbora v § 8., marig. št. 4 letnega poročila. Po naročilu sl. deželnega zbora je namreč deželni odbor vprašal vse večje zavarovalnice avstrijske, ali ne bi prevzele in pod katerimi pogoji zavarovanja učiteljev gledé pokojnin. Odgovorila so društva: „Riunione adriatica“, „prvo avstrijsko uradniško društvo“, „Azienda“, „Assicurazioni generali“ in „Austria“. Ker so društva zahtevala razna pojasnila, izročil je deželni odbor vse dopise c. kr. deželnemu šolskemu svētu s prošnjo, da izreče svoje mnenje, ali bi se dalo takó zavarovanje izvršiti in ali so morda že v kateri avstrijski deželi učiteljske pokojnine zavarovane pri kakem zavarovalnem zavodu.

Slednjič poslanec Šuklje poroča o prošnji

LISTEK.

Sviftijada.

(Dvaintrideseti spév.)

„Dolce far niente!“ O srečen isti, ki je vskliknil prvi te prekrasne besede in ki je okusil prvi njihovo preprijetno vsebino! Brez ugovora zasluži „patron“ vseh lenuhov večji in bolj slaven kamenit spomenik nego oni sitnež, ki je iznašel „feljton“, osobito isto sarkastično nedeljsko berilo, ki draži sedmi dan v tednu naše bralce, mesto da bi jih hvalilo in kratkočasil. Tudi Sviftijanec je sodil v poslednjem času tako. Vrgel je svojo gosto metlo, s katero je pometal, seveda nepoklican, smeti pred domačimi in nasprotnimi vrati, v grm ter se je zavil v „zaslugo“ molčanja in preprijetnega „dolce far niente“.

In kako izvrstno se je zabaval Sviftijanec v tej dōbi svojega obligatnega pohajkovanja! V istini spoznal in čutil je onstoprv zdaj, kaka svetna nebesa vživajo že dolgo naši slavni literatje v svojem dolgotrajnem počitku in kako ponosno zró oni raz

prestol svojih že dovršenih zaslug — na nas časnikarske dninarje, ki izkušamo nadomestiti v nedeljskih feljtonih to, kar so in česar niso zagrešili oni.

Vendar tudi v svoji najbolj slavni, ker molčeči dōbi ni miroval Sviftijanec. Poséjal ni on, kar se primeri slučajno njegovim manj slavnim tovarišem po ljubljanski „Zvezdi“ in po Latermanovem drevo-redu, ki prežé ondi, kakor pajek v zatišji, po mastnih in pogrošnih mestnih novicah, temveč vzel je popotni les v roko in hajdi črez log in dol po izvorno gradivo za slovar slovenskih narodnih grehov, ki se zbirajo in hranijo vestno v slavni „Sviftijadi“.

O kako krasno, kako vzvišeno bilo je potovanje v senci domačih lip, kamor vročina svetovne politike ne seže, kamor niti časnikarska zavist in radovednost Sviftijančevih konkurentov ne najde pota!

Od Ferlinčevega hladnega vrta, kjer se toči pred . . . Kozlerjevo pivo in kjer dvorijo v steklenem zatišji naši že mnogo potov nepočesani narodnjaki pri cvičku črnookim, mladosrečnim gospem, pa do nebokipečih rožičkov našega velikana Triglava se izvé in čuje marsikaj, kar zanima in kar šegeče istega, kateremu je v sorodu.

In koliko so vedele povedati širokovejate medenodišeče lipe zvedavemu Sviftijancu! Skrivnostno šepetanje v vejavi kramljalo mu je o dragih rojakih in o cenih smodkah, katerih dim izpuščajo oni v dōbi tabačne draginje v dišeče cvetje, da si prihranijo kakov delež za nakup akcije „Narodnega doma“ ali pa za predrago potovanje k občenemu zboru kakove narodne družbe, ali pa v kak volitven okraj, kjer se polagajo računi o vspešnem narodnem delu.

Da, Sviftijanec se niti ni zadovoljil z našim opevanim in najbolj zanesljivim očakom in prvakom Triglavom, temveč zlezal mu je celó daleč tija za hrbitišče na višarsko pogorje. Poslednje storil je samo zaradi tega, da se je prepričal, ali je istina, da se delé ondi ne samo nebeske milosti, temveč da si postavljajo v knjigi za tujce tudi naši narodnjaki „visoke“ nemške spomenike.

V istini sezidali so si ondi nekateri rodoljubi primerne „piramidalne“ spomenike, osobito pa neki kranjski profesor je dokazal, da tudi nekje za Šmarno goro ni izumrl pohlep po nemških naslovih svojih in svoje lepše polovice.

Sviftijanec je v nevarnosti, da si prisluži celó

odbora za Vodnikov spomenik za podporo. Dovolj se brez ugovora soglasno znesek 1000 gld. Spomenek bo stal brez železne ograje 7700 gld.; denarjev je do sedaj nabranih 5400 gld., torej primanjkuje 2300 gld. Ker bode pa tudi mesto ljubljansko darovalo 1000 gld. in po potrebi še več, je spomenik zagotovljen. Podoba modelira naš rojak Alojzij Gangl na Dunaji.

Po predlogu poslanca dr. Vošnjaka deželni glavar ob $\frac{3}{4}$ 1. uro sklene sejo in prihodnjo sejo napove za torek 25. t. m.

Govor poslanca Šukljeja

v tretji seji deželnega zbora dne 18. septembra.

(Konec.)

Kar se tiče prvega odstavka, ga je že dobro utemeljeval zastopnik kmečkih občin. Storil je to s humorjem, s katerim nas večkrat razveseljuje pri utemeljitvi svojih predlogov, jaz bom torej prav kratko govoril.

Dobro je razložil namen, kateri smo imeli takrat, ko smo uvedli to naklado, in povdarjal je tudi, da se je letos zopet v tem oziru nova praksa udomačila, da se je letos z nova začela pobirati deželna naklada tudi od onega žganja, katero je narejeno od samo pridelanih tvarin in za domačo rabo. To je dovolj dokaza, da stari zakon, kateri hočemo sedaj premeniti, ni bil dovolj jasen, ni bil dovolj precizen, da pa potrebujemo izrečno neko določilo, ki varuje domače pridelke nasproti takej zlorabi in taka izjema je opravičena. Jaz sem začetkom svojega govora tudi opominjal, kot tovariš Pfeifer, ne bodimo bolj fiskalični nego fiskus sam. Ta davčna svoboščina, vsled katere se dovoljuje od strani države davčna prostost za žganje iz domačih pridelkov narejeno za domačo rabo, stara je deloma že več nego 100 let. Nimajo nje vse dežele. Ravno dežele, v katerih se največ žganja producira, kot Češko, Sleško, Galicija in Bukovina ne poznaajo take olajšave in zlasti zastopniki velikega žganjarskega obrta se potezajo za to, da bi se sploh odstranila ta izjema. Ko se je l. 1884 napravila novela davčnemu zakonu iz l. 1887, so v Pešti nekateri strokovnjaki se z vso odločnostjo izražali za to, da se odpravi prostost žganjarskega davka za žganje, ki služi domači rabi. Prvi teoretik v tej stroki, Julij Wolf, sedaj profesor v Curihi, izrekel je, da taka olajšava ni umestna. Ko smo letos zborovali na Dunaji in pretresovali državni davek, takrat smo dobili celo kopo brošur in skoraj v vsaki bila je izražena tirjatev, naj se pod mizo vrže ta davčna svoboščina. Ogreski odsek v Pešti je prečrtal § 5. in še-le, ker so se zastopniki planinskih dežel po konci postavili v naših razgovorih, so Čehi in Poljaki, ki so bili voljni posnemati ogerski izgled, temu pritrdili, da je § 5. ostal. To sem navedel, da izprevidite, da je bila skušnja za državo in finančno upravo, odstraniti to davčno svoboščino, ki velja le za nekatere dežele, med njimi tudi za Kranjsko, kaj velika, vendar se to ni zgodilo, paragraf se je skoraj do besede nepremenjen prevzel iz starega v novi zakon in izvršilna odredba se glasi približno enako in zaradi tega se je ta davčni privilegij ohranil. Ako je država temu pritrdila, finančni minister, ki mora po svojem poklicu trditi, se ni upal, lotiti

slavo Kretanove Odiseje, ako omeni, kako je „eukal“ pri slavnoznem naravoslovcu gospodu „Šimnu“ v obližji Grintovca pošten domač brinjevec na blagor najnovejšemu davku.

In kaka zanimiva družba bila je zbrana tu! Rogati hrošči in pisani metulji, nežni polčki in drobne glive imele so ondi prvo besedo. Govorile so o vzgledni marljivosti in nevtrudnem znanstvenem delovanju svojega gospoda in o veliki nevarnosti, da jih nakupi kranjska dežela za ogromno ceno za g. Dežmanovo zbirko. Tolažil sem svoje brezštevne tovariše in tovarišice, meneč, da so brez skrbi pred g. Dežmanom, saj je znano, da deželni zbor ne kupi samo zaradi tega g. Šimna zbirke, da se ne oslavi ž njo nekelej g. Dežman in da preveč ne zabogati naš prvi naravoslovec g. Šimen.

Brez strahu glive in glivice! Swiftijanec stavi vso naravoslovno vedo deželnega zbora, da vas kupi preje prekuovalen žid za visoko ceno, kakor slovenski odbor za nekaj stotakov, saj čemu je Slovincem naravoslovje, ker jim preseda že davnej prvi „praktični“ naravoslovec.

Swiftijanec.

se tega starega privilegija, kako bi bilo mogoče, da bi ga dežela obdačila! (Dobro! dobro!)

Gospoda, to je velika opasnost, ako bi se pobirala deželna naklada tudi od tega žganja, ki se je doma izdelalo iz domačih tvarin ter je namenjeno domači porabi. Kaj bi nastalo? Da se tudi državni zakon predružači v tem smislu in tudi država tisto davčno breme navali na ono žganje za domačo porabo izgovorja se s tem, ker je tudi dežela svojo naklado pritegnila na ta davčni objekt, ni varovala teh interesov. (Res je!)

Jaz mislim tedaj, da bistvenega ugovora proti našemu predlogu biti ne more in oblika njegova je dana, je čisto naravna. Pri vsakem davčnem zakonu treba gledati v prvi vrsti na to, ali je zakon sploh izvršljiv in ali izvršitev ne stane preveč stroškov. Mi smo se tega ogibali. Kjerkoli država oprošča državnega davka, tam naj jo posnema tudi dežela, tam naj tudi dežela ne pobira svojih doklad. Država bode morala imeti neka sredstva, finančni minister bode izumil taka sredstva, tako odredbo, da se ne bode to določilo zlorabilo; nam je le treba v vsakem slučaju gledati, da tam, kjer državnega davka ni treba plačati, tudi deželne priklade ni treba plačati.

Mislim, gospoda, na ta način se bomo približali namenu, ki nas je vodil, ko smo sklenili deželno priklado in vstvarjali zakon z dné 15. avgusta 1887. Namenoma rečem: približali se bodemo, kajti zakon je mrtva črka, vse je odvisno od tega, kako se izvršuje. Dvojen namen smo imeli in prav dobro ga je tolmačil prej prijatelj moj in sopredlagatelj v svojem govoru. Namen, da pomnožimo deželne prihodke, to se je posrečilo, ter namen, da se v bran postavimo žganjarski kugi, grdemu žganjepitju, ki je velika opasnost postalo za deželo našo in naš narod. Od kod izvira ta pošast, bi dejal, alkoholizem, ki se čedalje bolj širi po naših pokrajinah? Gospoda, kdor razmere pri nas pozna, pritrdil bode, ne po domačem blagu, ki se pri nas izdeluje, ampak to je v istini špirit, ki priroma k nam s Češkega, Gališkega, Gornje Avstrijskega, zlasti pa z Ogerskega. Kar se tiče domače žganice, ni škodljiva, zlasti v pokrajinah, kjer jo izdelujejo, po Gorenjskem in Notranjskem je vživajo v tako majhnih količinah, da je bolj zdravilo podobno nego pijači.

Nastane vprašanje: kdo bode pobiral in ali se bode tako pobiralo, kakor letos, da se itak že težavni položaj za našega poljedelca še potom zakupnih organov obtežuje. Jaz s svojega stališča nisem prijatelj zakupa, vedno sem bil mnenja, da gre prevzeti pobiranje te deželne naklade v lastno režijo in kar smo letos čuli na Kranjskem in kar smo razvideli iz peticij raznih občin, me je potrdilo v tem, da bode poleg te preuredbe zakona, katero predlagamo, treba še drugega. Na misel mi je prišla anekdota o Voltaire-ju. Sedel je v družbi, ko so se zabavali s tem, da je drug drugemu pravil pripovedke o roparih. Na Voltaire-ja pride vrsta. Pazno so se zbrali poslušalci okoli njega in on začne: „bil je nekaj neki „davčni zakupnik“, in je ponehal. Ljudje so rekli, naj nadaljuje, na kar je odvrnil: moja povest je pri konci: en davčni zakupnik je bil. Mi ne živimo več v XVIII. stoletju, pa to, kar se je letos pripetilo, tista brezobzirnost, nas spominja na povest, katero je Voltaire pripovedoval o zakupniku.

Moje mnenje je, da se bode to moralo zgoditi prej ali slej, da nas bode javno mnenje prisililo, ako mi ne bi hoteli prevzeti v lastno režijo te deželne naklade.

Nimam drugega povedati in priporočam, naj se sprejme predlog, kateri sem bil utemeljeval, in se izroči finančnemu odseku v pretres in poročanje. (Dobro! dobro!)

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. septembra.

Notranje dežele.

Naučno ministertvo je vsled neke pritožbe krškega škofa razsodilo, da se smejo katoliški učenci prisiliti k vdeležbi skupnih cerkvenih obiskov, spovedi in sv. obhajila, tudi ako temu oporekajo stariši.

Vsled **vpravljanja avstro-rumunske meje** so rumunski prebivalci obmejnih krajev še vedno razburjeni. V občini Gornici so se kmetje oborožili ter planili ropajoč čez mejo. Navstal je boj mej njimi in madjarskimi orožniki. Več kmetov je bilo ranjenih.

„Dziennik Polski“ preklicuje vest, da nameravajo **gališki Rusi** stopiti v pasivno opozicijo. Ruski poslanci se o tem še niso izjavili, pač pa so sklicali na začetek oktobra shod, pri kojem bodo poročali o položaji.

Grof **Czaky**, ki bo imenovan ogerskim naučnim ministrom, je odločen liberalec. Star je 47 let ter je bil še-le nedavno imenovan podpredsednikom zgornje zbornice.

Vnanje države.

Ruska „Novoje Vremnja“ piše o sestanku Kálnokyjevem z Bismarckom: Ako ima Kálnokyjev obisk namen, da bi se še več doseglo od Rusije, kakor more ta dati v dokaz svoje miroljubnosti, dosegle ne bodo svojega glavnega namena niti obravnave v Friedrichsrude, niti potovanje cesarja Viljema na Dunaj in v Rim.

Velike **nemške** vojaške vaje pri Münchebergu bi bile imele kmalu žalosten konec. Vojaki so se vračali v svoje posadke po železnici. Pri Werbi-ju je skočil z natirja vlak; k sreči se je poškodovalo le nekaj vojakov, a ne nevarno. Dva polka št. 12 in 8 sta morala vsled zamude prenočiti v Damsdorfu, od koder se poroča: Tukajšnji kolodvor kaže izvanreden prizor. Utrujeni vojakji spé na trdih tleh, mej njimi pa tudi civilni potniki. Živež je popolnoma pošel.

Grof Herbert Bismarck je nedavno obiskal belgijskega kralja. Tem povodom so se razširile vesti o nemško-belgijski zvezi. **Francoski** „National“ pravi, da je ta govorica skoraj gotovo pretirana. Ker pa je vendar mogoče, da bi v slučaju vojske vdrle nemške armade pod varstvom belgijskih trdnjav ob reki Mozi, skrbeti bo morala francoska vlada brez ozira na troške za to, da se utrdé pokrajine ob belgijski meji.

„Daily Chronicle“ trdi, da je **Francija** predložila **ruski** vladi načrt zvezne pogodbe mej Francijo in Rusijo.

Letos je imela **italijanska** slavnost 20. sept., onega zgodovinski-znamenitega dne, ko so Pijemontezi vdrli v sveto mesto papežev, prvi pot polurađen značaj. Dotični poziv, koji so podpisali Garibaldijevci, objavila je pred drugimi listi polurađna „Riforma“. „Moniteur de Rome“ pravi: Poziv bi bil namesto Garibaldija prav lahko tudi podpisal Crispi. O slavnosti sami se javlja iz Rima: Mesto je odičeno z zastavami. Mestni zastop je položil venec na grob Viktorja Emanuela.

„Svoboda“ razpravlja položaj **Bolgarije** in **Makedonije**: Glavna pregreha Turčije je ta, da uradno ne prizná bolgarskega elementa v svoji državi, kar je povod velikim nepostavnostim. Turčija ima postavu o verskih občinah, ki jo lahko vporablja na vse narodnosti razven bolgarske; slednja je vzlic vsem ugovorom primorana, da se podvrže grškim cerkvenim oblastnjam. Bolgarski narod zahteva za svoje brate v Makedoniji iste pravice, koje imajo ostale narodnosti pod turško vlado. „Svoboda“ sklepa svoj članek: „Ako Evropa ne želi, da se sproži vshodno vprašanje, svetuje naj Turčiji, da dovoli Makedoniji samoupravo v smislu berlinske pogodbe, ako pa tega noče storiti, izroči naj upravo Makedonije bolgarski vladi, kar je edino sredstvo, da se preprečijo razprtije na iztoku.“

Dopisnik „Köln. Ztg.“ poroča iz Kodanja, da se namerava **grški** kralj odpovedati prestolu, kakor hitro bo mogel mladi prestolonaslednik prevzeti vse vladarske dolžnosti. Pravijo, da se bo to kmalu zgodilo po kraljevičevi poroki.

Izvirni dopisi.

Iz Prage, 20. sept. O prof. Ant. Raičevem pogrebu poročam vam še te-le podrobnosti: „Česko-slovensko društvo“ je oficijelno izdalo tudi poseben parte in položilo na krsto pokojnemu venec s trakovi. Danes v četrtek je bila v župni cerkvi sv. Vojteha svečana zadušna sv. maša, kojoj je daroval kot člen odbora „Česko-slovenskega društva“ veleč. g. Fr. Ekert, katehet pri sv. Vojtehu v Pragi in slavni češki pisatelj. Mej sv. mašo peli so členi pevskega društva „Hlahol“ na koro prekrasen rekviem v četerospevu. Po sv. obredu obrne se č. g. Ekert od altarja k zbranim rodoljubom češkim in izpregovori ginjenim, tresočim glasom: „Izvršili smo žalostno opravilo, spremivši na poslednji poti odkritosrčnega brata Slovenca. Anton Raič, učenjak in pisatelj slovenski, vzoren vzgojitelj mladine, navdušen Slovan, prijatelj in čestitelj nas, Čehov, prišel je nedavno k nam v Prago, da bi iz bližine poznal življenje naše, naše želje, borbe in vspehe, da bi se učil jezika našega in si pridobil med nami novih izkušenj, da bi potem mogel iz teh izkušenj z bogatimi svojimi zmožnostmi delati za svoj dragi narod. Prišel je in bil je srečen, da se mu je izpolnila jedna najgorkejših želja, nekoliko časa živeti sredi češkega naroda. Toda inache je bilo usojeno v vrstah previdnosti božje. Hotel je poznavati življenje češkega

(Dalje v prilogi.)

naroda, a pobrala ga je med nami hitra bolezen in smrt!

Poleg njega žaluje tužna rodbina, žaluje bratovski narod slovenski, kojemu je bil izboren sin, žalujemo pa tudi mi vsi, ki smo poznali zlato srce njegovo. Smrt njegova je bolestna rana. Žalibog, enakih udarcev je baš v poslednjih letih premnogo zadelo slovenski narod!

Za mladostnim Jurčičem poslovil se je Krilan, za njim Erjavec, v lani Dolencec, in zdaj preselil se je tudi Raič — vsi so morali prestat v svojem delu v najkrasnejši moški dobi. Bodi nam in bratom slovenskim v tolažbo, da umrši pisatelj in rodoljub Anton Raič, dasi je dušo svojo izdihnil daleč od domovine svoje, ni umrl opuščen, ni umrl na tujem. V bolestni bolezni našel je tu sočutna srca in ugašajoče oči zatisnile so mu češke roke. Nad krsto njegovo odmevale so pesni in molitve češke, in velika množica našincev spremljala ga je na poslednjem potu iz Prage. Umril je med nami, in truplo njegovo bode počivalo v domači zemlji, tam doli v beli Ljubljani na grobju sv. Krištofa poleg Vodnika, Bleiweisa, Jurčiča in našega Resslera, sredi rojakov svojih pričakoval bode radostnega vstajenja. Počiva naj torej v pokoji! Nad grobom njegovim uči naj se mladina slovenska ljubiti narod svoj in delati v njegov blagor, kakor je činil on!

Mili Bog pa naj obudi dobremu, vernemu narodu slovenskemu mnogo takih zvestih sinov in delavcev, kakor je bil on! Bog naj blagoslovi ta bratovska zbližanja, koja se kot nebeška širina vspenja in oklepa nas in južne brate naše! Sprejme naj ga Bog v večnost in v milost, in poplača naj mu ljubezen, koja je gojil do svojega naroda in do nas Čehov! Obilo naj mu Bog povrne vse napore in ves trud, s kojim je pripomogel v povzdigo slovenske književnosti! Počiva naj naš nepozabni prijatelj Anton Raič v miru! Po teh do srca ginjačih besedah, koje je govorilo tudi vzorno, rodoljubno srce češkega svečenika, ni ostalo suho nobeno oko!

Iz Ledin, 18. sept. Iz raznih krajev naznanja se Vam, kako so tu in tam praznovali 40letnico vladanja Nj. veličanstva presvetlega cesarja Frana Josipa I. Tudi pri nas praznovali smo z našo šolsko mladino preveseli dan, kateri se ne bode nikoli pozabil. Kdor pozna našo faro in njene razmere, pripoznati mora, da se je v resnici veliko storilo pri tako majhnem številu faranov. Toda česa ne vzmore storiti ljubezen do našega presvetlega cesarja?! — Dne 15. sept. zvečer zažgali so se po vseh gričih veličastni kresovi, med tem ko se je pri cerkvi streljalo s topiči. Tudi naslednji dan pokalo je od jutra do večera. Drugi dan ob 1/2 10. uri zbrala se je vsa šolska mladina v lepo okrašeni šolski sobi, od koder je šla paroma s spremljevanjem domače godbe v cerkev. Tukaj imel je č. g. župnik prelep govor, s katerim je pojasnil faranom pobožnost, ljubezen, dobrotljivost in usmiljenost našega presvetlega cesarja do podložnih. Niti jednega ni bilo v cerkvi, da ne bi imel solznih oči. Na to pa je bilo veliko duhovno opravilo s zahvalno pesmijo. Po dokončanem sv. opravilu podali so se otroci, ves krajni šolski svet in z njimi veliko občinstva zopet v šolo. Po raznih deklamacijah šolarjev pojasnil je g. učitelj v daljšem govoru pomen te slavnosti ter posebno postavil otrokom za vzgled mladostno življenje našega presvetlega cesarja. Ko se je odpela cesarska pesem, dobil je vsak otrok za spomin lepo podobico od g. župnika in od kraj. šol. sveta pa jedno knjižico „Naš cesar“. Konečno odšli smo vsi na četrt ure od šole oddaljen travnik, kjer so bili pogoščeni otroci z mesom, kruhom in vinom. V to svrhu kupila se je ovca, katera se je na tem prostoru kuhala pod milim nebom. Da so pa bili otroci tako dobro pogoščeni, gré hvala v prvi vrsti starišem in kraj. šol. svetu, kateri so z datnimi darili k temu pripomogli, posebno pa g. učitelju, kateri se je trudil veliko, hodeč od hiše do hiše, da je nabral tako lepo svotico denarja. Po obedu igrali so otroci z g. župnikom, učiteljem in z učiteljevo soprogo razne igre. Pri tem bilo je seveda veliko veselja pa tudi smeha. K sklepu zapela in zaigrala se je cesarska pesem in na to pa so se otroci podali domov. Konečno bodi izrečena hvala vsem, kateri so kaj pripomogli k ti lepi slavnosti, posebno pa g. župniku, učitelju in njegovi soprogi, kraj. šol. svetu in krčmarju Valentinu Ušeničniku, kateri nam je prepustil travnik, pogostil otroke, kakor tudi nas vse druge, v zelo velikem številu skupaj zbrane, z dobro kap-

ljico. Ta dan ostal nam bode vsem v spominu. Iz dna srca pa zakličem: „Bog blagoslovi in ohrani našega presvetlega cesarja Frana Josipa I.“

Iz Velikih Lašč, 18. septembra. Kakor naznanjeno v „Slovenca“ z dne 12. t. m., vršila se je v Velikih Laščah po navedenem vsporodu redka toda prelepa slavnost v spomin 40letnice vladanja presvetlega cesarja Frana Josipa I. Smelo trdim, da je bil to dan, ki ga je Gospod naredil, saj podpiralo ga je milo nebo. Vse točke izvršile so se izborno lepo. Na predvečer goreli so na raznih holmih visokoplanteči kresovi. Velike Lašče, mala a prijazna vas, stala je v svoji lepoti. Slavnostni prostor, od sodišča do cerkve v mlajih, z dolgim vencem opleten podoben okrašenemu salonu; neštete zastave, narodne, cesarske, plapolajoče po zraku; v mraku čarobna razsvetljava; krasni transparenti v cerkvi, šoli, farovžu, sodišči, prodajalnicah; mnogobarvni lampijoni, neštete lučice po hišah; umetni ogenj, močni streli topičev, instrumentalna godba, s kratka vse v najlepši harmoniji: vzdignilo je slednjega ter privabilo na kraj slavnosti. Množica gledalcev rastla je bolj in bolj, občudovaje umetne naprave, pomenljive napise, arabeske, cvetlice, itd. itd. Sviranje cesarske himne raznetilo je srčna čutila vseh, katera so se razlila v gromovitim, neprenehanim „živijo!“ „slava!“ Bog živi presvetlega cesarja Frana Josipa I.! Vsa priredba kaže zavednost in lep napredek vrlih Laščanov. Vsekako meriti se smejo z najboljšo vasjo, ako ne s kakim imenitnejšim trgov ali celó z malim mestecem. Vedno se je slišalo: Lašče še niso bile take! lepo! krasno! in veselega gibanja in radostnega vrišča bilo je brez konca in kraja. Že pozno v večer ponehávala je živost ter veselost došle množice; le počasno razhajali so se prišleci, dokler tiha in prijazna noč ni slednjega položila k počitku, zazibaje ga v sladke sanje. Prihodnji slavnostni dan naznanil je o 5. uri zjutraj močni strel topičev in vesela godba godcev po celej vasi. Ob 10. uri zjutraj bila je v namen slavnosti slovesna služba božja z asistenco, katero je opravljal vis. č. g. župnik Gerjolj. V primernem govoru omenjal je dolžnosti podložnikov do vrhovnega oblastnika ter povdarjal plemenite lastnosti duha in srca, ki se v neštetilnih dobrih delih lesketajo kot biseri v vseh činih prevzvišenega vladarja, in ljudstvo opominjal v posnemo. Služba božje vdeležila se je vsa honoracija iz Velikih Lašč v svojih „uniformah“ in počastil nas je bil tudi gosp. okrajni glavar pl. g. dr. Thoman z gospo soprogo svojo. Ljudstva je bilo iz bližja in dalja, kakor o kaki birmi, prosečega v svojih molitvah za blagor, srečo in dolgost življenja predobremu, najvišjemu očetu.

Po dokončanem cerkvenem pravilu pela se je zahvalnica in cesarska pesem. Pričelo se je veselje otrok. Šolska zastava, katero podarila je radodarnost in požrtvovalnost dobrotnikov, blagoslovila se je zunaj pred cerkvijo, na slavnostnem prostoru. Pevci in pevke peli so izborno pred in po blagoslovljenji zastave. Potem pomikala se je dolga vrsta ljudi v procesiji na prostor nove občinske hiše, kjer se je vložil ter blagoslovil temeljni kamen. Pevci in pevke so tudi tu lepo vbrano zapeli Nedvedovo „Bogu“, kar je vzbudilo sladka čutila vernih src ter jih vzdigávalo k Vsemogočnemu. Ob 1. popoldne bil je banket pri županu g. M. Hočevanju. Bila je prelepa družba spoštovanih gostov iz vseh stanov zastopana in omizje, dasi v obilnosti pripravljeno, bilo je prenapolnjeno. Kmalu so se pričele napitnice. Prvo govoril je župan g. M. Hočevan ter nazdravil Njih veličanstvu presvetlemu cesarju in je bila navdušeno odzdravljena s trikratnim „živio“. V drugo napil je nadučitelj g. Pavčič v premišljenem govoru g. deželnemu predsedniku, ki v smislu vladarjevem ljubi svoje podložnike, pospešuje vsestransko blaginjo, razcvet dežele, skrbet povsod za pravico, mir, red, pravo zadovoljnost deželanov itd. ter zaključil s trikratnim „živio“ visokorod. g. baronu A. Winklerju! svoj govor s pritrjačim in ponavljajočim „živio“ vseh navzočih. Na zadnje primere besedo prijazni okrajni glavar gosp. dr. pl. Thoman ter napije vrlim Laščanom in celemu sodnijskemu okraju, kar je bilo istotako z navdušenjem sprejeto. S tem končal se je oficijelni red. Vršile so se razne napitnice, kakor: g. sodnik nazdravi nadgozdarju g. Gavdiju za mnogi trud in pomoč pri okrašenju, na kar odzdravi sam v nemškem jeziku, opravičujoč se, da kdor toliko slovenskih narečij zna, spravi nazadnje skup pravo „zmes“ v posmeh, kar se je odobrilo. Spominjalo se je tudi

visokor. g. grofa turjaškega za zdatni dar v znesku 50 gld., kakor g. brata župana, vladnega svetovaleca v Ljubljani blag. g. J. Hočevanja za obilno pomoč ter drugih dobrotnikov. Tudi za dijaško kuhinjo se je skrbelo. Odposlalo se je 5 goldinarjev.

Z veseljem mi je opomniti, da se je sprijaznilo vse in vsaj tó zginil je bil vsak nasprotni dub, ki je dozdaj nekako omrzéval dobra srca ter oviral potrebno vzajemnost, napredek. Mladi so se jeli vrteti, drugi se kratkočasili s petjem, tretji prijateljsko kramljaje se zabavali, s kratka: ves večer podoben je bil zemeljskemu raj. Bog hotel, da te prepotrebne nam cvetke — prijateljstvo, sloga, mir — nadalje cvetó ter rodé bogat sad strinjajoč se z gëslom cesarjevim: „Viribus unitis“. To bi bil najlepši plod vesele slavnosti in Lašče priplezale bi dokaj na vrhunec sreče in slave. Bog pomozil!

Vrlim Ribničanom in Sodrzanom, Gregorcem in Robarjem, Škočijancem in Dobrepoljcem, Turjačanom in Stružanom, kakor vsem skupaj zakličemo za prijazni pohod: „Živeli!“

Iz Opave v Sileziji, 15. sept. (Roparski umor župnika Jan. Marella v Pasterkovem.) [Konec.] Zdaj so pričeli zasledovati lopove; razpisali nanje nagrado, toda vse zaman. Avstrijski in pruski uradi trudili so se na vse kriplje, zapirali in lovili sumljive osebe, toda brez uspeha je ostalo vse zasledovanje. Konečno pride k policiji v Nisi bivši kaznjene Jan. Seidel in ta pové, da se je v strihomski (Striegau) kaznilnici nabajal z njim in drugimi kaznjenci bivši učitelj Welzel iz Pasterkova, obsojen na 10 let ječe zaradi posilstva; in ta je pripovedoval kaznjencem, da je pasterovski g. župnik jako imovit, da hrani zlasti ogromne svote kot oskrbnik mladoletnih in sirot, in da bi se pri njem dal narediti dober „gšeft“. Zajedno je Seidel ovadil dva propuščena kaznjence, imenom Riedel in Niče, koja sta o tem vedela, in sta njemu še najbolj sumljiva. Uradi torej ta dva niso pustili iz vida.

Opis obeh teh oseb se je vjemal z obema, in Fr. Riedel bil je priprt 19. sept. l. 1887 v Pačkovem (pruska Šlezka), ki je pa prisezal, da nikoli ni imel česa opraviti z Ničejem; bil je zopet propuščen.

Dne 7. oktobra l. 1887. zaprli so na avstrijskem ozemlju Jos. Ničaja in odvedli v Freiwaldau k sodišču. V preiskavi se je pa pokazalo, da je Riedel zeló sumljiv, in pruski uradi so ga zopet priprli in njegovo priležnico Amal. Šubertovo. Prišlo je na dan, da sta Niče in Riedel umorila župnika in oropala. Omeniti je še, da je Josip Niče sedel od leta 1856. z malimi presledki 31 let v ječah, in da je v svojem 20. letu nastopil zločinsko pot in postal lopov. Dvakrat je pobegnil iz ječe ter je zopet ropal, za kar se mu je bilo porokiti po 10 in 16 let. Odsedeši poslednjo kazen v Strihomu, prišel je 5. ali 6. febr. v Mikulovice, kjer se je nastanil s svojo priležnico M. Ničevo pri njeni sestri; 4. jun. preseli se v Kalnovice na pruski meji pri Cigenhalsu. Niče do dne 7. okt., ko so ga prijeli, ni imel nobenega poštenega posla, in se je tajno klatil po okolici, kral in ropal ter svoji priležnici in drugim znanim pripovedoval, da se živi od tihotapstva ali kontrabantirauja. Zajedno se mu je v preiskavi dokazalo še več tatvin, koje je tudi on izvršil. Marija Ničeva je rekla tudi pred sodiščem, da Jos. Niče pred pasterovskim umorom ni imel niti vinarja v žepu, ko zdaj živi lik baron.

Glavna priča, Ema Steiner, gospodinja umorjenega župnika, spoznala je takoj in tudi prisegla, da je Niče jeden onih dveh mož, koja sta umorila župnika. A tudi nekatere priče videle so Ničaja med 6. in 7. sept. v Hradku.

Obpravna je trajala tri dni. Porotniki so jednoglasno izrekli, da je Josip Niče kriv, in vsled te obsodbe bil je Niče obsojen k smrti na vislice. Priležnica njegova, M. Niče, bila je oproščena.

Σ.

Dnevne novice.

(Deželni zbor štajerski) imel je dne 20. t. m. 16. sejo, v kateri je g. poslanec M. Vošnjak govoril o nekaterih točkah poročila deželnega odbora, osobito o posojilnicah, ter zahteval za posojilnice enake pravice kakor za hranilnice. Ugovarjala sta poslanca Berg in Heckelberg. Dr. Srnec je v daljšem govoru zagovarjal posojilnice. Cesarski namestnik je povdarjal, da o posojilnicah čuje najboljša

poročila, vendar pa še po postavi z dne 14. junija 1866 ne sme v posojilnicah nalagati premoženja okrajev in občin. Proti predlogu finančnega odseka, da se mestni občini Gradec dovoli 8000 gld. podpore za razširjenje neke ulice, govori poslanec Pscheiden in Jerman. Predlog je bil potrjen s 25 proti 21 glasovom. — V včerajšnji seji bilo je na dnevnem redu tudi vtemeljevanje predloga poslanca Jurtele in tovarišev o regulovanju Drave. Predlog se je izročil deželno-kulturnemu odseku.

(Pogreb pokojnega A. Raiča) bil je včeraj popoldne ob 5. uri s kolodvora Rudolfove železnice jako veličasten. Vdeležila se ga je velika množica odličnega občinstva ljubljanskega, in sicer učenci c. kr. realke s svojimi gospodi profesorji, društvi „Sokol“ in „Slavec“ z zastavama; za krsto so šli gospod deželni predsednik baron Winkler, deželni šolski nadzornik Smolej, vodje, profesorji in učitelji srednjih in ljudskih šol, narodni deželni poslanci, magistratni uradniki itd. Vence so položili na krsto učiteljsko osebje velike realke, realni učenci, „Sl. Matica“, „Pisateljsko društvo“, „Sokol“, več čeških društev v Pragi itd. Na kolodvoru in pokopališču zapeli so peveci tri zборе. Krsto so položili v rakev „Pisateljskega društva“, kjer počivata trupla Božidara Raiča in Frana Levstika. M. v m. p.!

(„Pro domo“.) V včerajšnji številki „Sl. Naroda“ zagnal se je v naš list gospod Štipko Jelenec, najditelj in lastnik Trnske jame, prav à la Don Quixote v mlin na veter. Ne bomo se prepirali z njim, koliko „mošnjčkov srebrnjakov“ je vredna nova jama, ker je nismo videli, a zadoščaj mu nastopno pojasnilo: Od svojega vedno zanesljivega gospoda piviškega dopisnika dobili smo napadeni popis Trnske jame dne 14. t. m., in je bil dne 15. t. m. že stavljen, dočim je naš vrednik dobil v roke drugi popis stoprv dne 17. t. m. Vprašamo torej: Kdo je netačno ravnal? Ali „Slovenec“, ki je takoj drugi dan prinesel brez premembe tudi drugi, g. najditelju povšečni popis jame, ali g. Jelenec, ki trdi, da je naš vrednik vrgel drugi dopis v koš, kar pa ni res, kakor se lahko prepriča iz dopisane mu 214. številke? Pred rojstvom ljudi ne kršujejo. Naš vrednik je tudi takoj storil svojo dolžnost, ko je dobil drugo „kontrastno različno“ poročilo, ker je pismeno in ustno č. g. župniku J. Sajovicu vso stvar pojasnil. — V pouk še to: Nekdo šel je mimo hiše, v kateri sta se mož in žena neusmiljeno tepla. Prišlec ju gré mirit, a v zahvalo padeta oba po njem. Tableau!

(Deželnemu zboru) so dalje po g. poslancu V. Pfeiferju poslale prošnje, da se domače žganje za hišno porabo oprosti deželne naklade, sledeče občine: Črmošnjice, Poljanice, Mirna Peč in Prečina.

(O deželni nakladi) na žganje čujejo se mnoge pritožbe. Prijatelj nam je danes poslal prepis § 43 dvornega dekreta z dne 23. sept. 1835 o žganjarskem davku, ki določuje: Kdor hoče prositi imenovanega davčnega oproščenja, naznani naj pismeno ali ustno najdalje do 15. oktobra vsacega leta krajnemu oblastvu ali pa užitninskemu uradniku. Torej morajo oblastva še do imenovanega dne sprejemati dotične prošnje, oziroma naznanila.

(V bogoslovju) se šolsko leto prične 1. oktobra (vstop in oglaševanje).

(„Matica Slovenska“) povabljen v Beligrad k slavnosti Vukove stoletnice čestitala je včeraj brzojavno po svojem predsedniku Vukovim slavitev.

(Zlato mašo) daroval bo preč. gosp. Jožef Jeram, dekan v Cirknem na Primorskem, dne 30. t. m.

(Nabiranje krajepisnih imen.) Zadnje dni je dobil odbor zopet več ugodnih odgovorov; njegovi želji blagovolili so ustreči gg.: kapelan Novak in dijak Tomažin za katastralne občine: Vrhé, Podbukovje, Videm, Šica in Ilova Gora pri Zatičini; bogoslovec Perinčič: za Kobariid in Idersko; župnik Šimenec: za Ponoovo Vas in Vno fare šentjurske pri Šmariji; Fran Ksalverij: za Vipavo; župnik Kotnik: za Soboto pri Marnbergu; kapelan Rihar: za Kropo; župnik Jare: za Mirno, Brezovščico, Selo in Tehaboj pri Trebujem; župnik Šranc: za Godešič, Reteče in Zgornjo Senico pri Medvodah; dijak M. Škerjanec: za Križe, Senično, Žiganjo Vas in Duplje pri Tržiči; notar Vršec: za Sevnico in Zabukovje; prof. Pletersnik: za Pišce; bogoslovec Podvinski: za Globoko pri Brezicah; župnik Torkar: za Košano in Šmihel pri Nadjem Selu. Vrh tega je dobil odbor vnovič bogato zbirko od

g. župnika M. Sile iz Repentabra na Krasu. Hvala jim vsem!

(Kranjsko obrtno društvo) imelo je, kakor smo že naznanili, v četrtek zvečer konečno posvetovanje o ustanovitvi dobroteljnega zavoda za ljubljanske obrtvalce. Shod bil je mnogobrojno obiskan. Nad 100 rokodelskih mojstrov je bilo navzočih, kateri so z navdušenjem pritrdjevali govornikom in ustanovi. Le g. Regali je prav v nevoljo vseh vdeležencev, ko je bilo že vse konečno skleneno, začel celo stvar podirati s svojim predlogom, naj se namesto podporne blagajne ustanovi zavarovalna banka za izplačevanje penzij rokodelcem; kajti podpore v boleznih in pogrebščinah se itak ne manjka. Odgovori poučili so ga lahko, da so izkušnje tudi rokodelce izučile in da nočejo mučiti svojih glav z neizpeljivim sanjarstvom, koje nikomur dejanski ne more pomoči. V pomnoženi odbor volili so se iz sredine zbora še naslednji gospodje: Hinterlechner, čevljar; Bonač, bukvovez; Tratnik, pasar; Hansel, mizar; Košir, jermenar; Jenko, pek; Šturm, krojač; Čamernik, kamnosek; Levec, ključar. — Shod je bil končan ob 1/2 12. uri.

(Dramatično društvo) priredi jutri, kakor smo že naznanili, predstavo v dvorani ljubljanske čitalnice na čast veleslavnemu deželnemu zboru. Predstavljali bodo prvokrat igrokaz: „Svetinova hči“, po A. Wildbrandta „Die Tochter des Herrn Fabricius“ poslovenil A. Trstenjak. Začetek ob 7. uri zvečer.

(Odškodnine) za škode pri zadnjih vojaških vajah na Štajerskem izplačali so 1100 gld.

Telegrami.

Dunaj, 21. septembra. „Budap. Corr.“ javlja, da je grof Csaky konečno imenovan naučnim ministrom.

Dunaj, 21. septembra. Kálnoky je došel.

Bruselj, 21. septembra. Kakor je „Etoile Belge“ izvedel iz zanesljivega vira, sklenila je vlada načeloma, da prevzame belgijske železniške proge, koje je do sedaj imela v oskrbi družba „Nord“. Dotične predloge izročile se bodo pri otvorjenju zasedanja zbornicama ter bo zahtevala vlada nujnost.

Atene, 21. septembra. Minister zunanjih zadev se je izjavil, da zadeva zaradi otokov Sporad ne spravlja miru v nevarnost. Listi zahtevajo, naj vlada odločno ukrene vse, da se pridobi veljava narodu. — Mornarica se nujno oborožuje.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

22. septembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 60 kr.
Sreberna „5% „ 100 „ 16% „	82 „ 50 „
4% avstr. zlatu renta, davka prosta	111 „ — „
Papirna renta, davka prosta	97 „ 70 „
Akcije avstr.-ogorske banke	876 „ — „
Kreditne akcije	312 „ 90 „
London	121 „ 70 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 60 „
Cesarški čekini	5 „ 76 „
Nemške marke	59 „ 42 1/2 „

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		srakomera v mm	toplomera po Celziju			
21.	7. u. zjut.	742.8	11.8	sl. jzap.	oblačno	C-00
	2. u. pop.	741.8	14.8	sl. vzh.	"	
	9. u. zveč.	742.1	11.4	sl. zap.	jasno	
Srednja temperatura 15.0°C., za 1.2° nad normalom.						

Poštne zveze.

Odhod iz Ljubljane.

V Novomesto vsak dan ob 6 zjutraj, sprejema blago in popotnike. Prostora je za pet ljudi.

V Lukovco preko Domžal vsak dan ob 1/2 7 zjutraj.

V Kočevje preko Velikih Lašč vsak dan ob 1/2 7 zjutraj.

V Kamnik vsak dan ob 1/2 5 popoldne poleti, ob 3 pozimi.

V Polhov Gradec in na Dobrovo vsak ponedeljek, sredo, petek in soboto ob 1/2 5 popoldne poleti, ob 2 po zimi.

Na Ig ob 1/2 5 popoldne poleti, ob 3 pozimi.

Marijacejske kapljice za želodec, izvrstno vplivajoče pri želodčnih boleznih.

Nepresegljive pri pomanjkanju teka, slabosti želodca, smrdljivi sapi iz ust, napetji, kislem riganji, koliki, prehlajeni želodca, gorečici, kamenu, preobilnem sluzu, gnjusu in bruhanji, glavobolu (ako ima svoj izvir v želodci), želodčnem krču, zaprtju, preobloženju želodca z jedili ali pijačami, boleznih vsled glist, boleznih na vrtnici in jetrah, ter zlati žili. — Cena steklenici z navodom o rabi 40 kr., dvojni steklenici 70 kr.

Glavni razpošiljatelj lekarnar Karol Brady, Kremžir [na Moravskem].

Marijacejske kapljice za želodec niso tajno sredstvo. Snovi, koje obsegajo, navedene so v navodu o rabi koji je pridejan vsaki steklenici.

Pristne dobiti so skoraj v vsaki lekarni.

Svarilo! Marijacejske kapljice za želodec se mnogo ponarejajo. V znak pristnosti zavita mora biti vsaka steklenica v rudeč papir, na kojem je zgorajšnja varstvena znamka, ter mora biti vrhu tega tudi še povedano na navodu o rabi, ki je pridejan vsaki steklenici, da je tiskan v tiskarni H. Guseka v Kremžiru.

Pristne so dobiti: Ljubljana: lek. Gab. Piccolli, lek. Jos. Svoboda. — Postojina: lek. Fr. Baccareich, — Škofjaloka: lek. Karol Fabiani. — Radovljica: lek. Aleks. Roblek. — Rudolfovo: lek. Dominik Rizzoli, lek. Bergmann. — Kamnik: lek. J. Močnik. — Črnomelj: lek. J. Blažek. (31)

OTOMANE,

!!gld. 38 a.v.!!

(glej podobo), naj bolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapecirano pohištveno orodje, preoblečeno z modernim in močnim blagom in popol-

no pozamenterijo, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza, tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4,

Uzorec blaga resnim kupeem franco na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federadmatzen) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot specialiteto: altarne preproge.

Najboljši in najpripravnější način hranjevanja je gotovo

zavarovanje življenja.

Zavarovanje življenja koristno je vsakemu, neobhodno potrebno pa onim, ki imajo skrbeti za rodbino. Naše življenje odvisno je od tolikih slučajnosti, da ne smemo nikdar puščati iz oči bodočnosti onih, ki so nam dragi in za katere skrbeti smo obvezani. Najboljši pripomoček za to je zavarovanje življenja, katero je urejeno tako, da daje priliko vsakemu udeleževati se njenih dobrot.

Za neznamen denar more se zavarovati kapital, ki se izplača po smrti preostale rodbini, ali dota, ki se izplača otroku, ke dar doživi, 18., 20. ali 24. leto. Poslednje zavarovanje važno je zato, ker se zavarovana dota izplača tudi tedaj, ko bi oni, ki jo je zavaroval, umrl takoj potem, ko je uplačal prvi obrok, in ker se vsa uplačana premija vrne, ko bi zavarovani otrok umrl pred dogovorjeno starostjo.

More se pa tudi zavarovati kapital, ki se izplača zavarovancu samemu o dogovorjene starosti (n. pr. v 40., 50. ali 60. letu), ali pa njegovim dedičem, ko bi utegnil umreti prej.

Vse te načine zavarovanja upeljane ima **vzajemna zavarovalna banka „SLAVIJA“ v Pragi**, katere prednost je še to, da je pri njej vsak člen brez kacega posebnega priplačila deležen vsega čistega dobička, ki je leta 1887 iznašal 10%, v prejšnjih letih pa tudi že po 20%, 25% celo 48%.

Konec leta 1886. bilo je pri banki „SLAVIJA“ za življenje zavarovanih 40.497 oseb za 22,835.193 goldinarjev. Vsa pojasnila daje brezplačno (49)

glavni zastop banke „SLAVIJE“ v Ljubljani, v lastnej hiši (Gospoke ulice 12.)

Ustanovljena leta 1847.

Tovarna za pohištvo

J. J. NAGLAS-A

Ljubljana,
Turjaški trg št. 7,

priporoča se za napravo vseh v to stroko spadajočih predmetov, posebno pa

**cerkvene, hišne in gostilni-
čarske oprave**

po najnižjih cenah. (77)

Cenilniki gratis in franko.

Gospodu **G. PICCOLI-JU**, lekarju „pri Angelu“
v Ljubljani.

Sprejmite izraz moje naj-iskrenejše zahvale za Vašo esenco, katera me je rešila bolezni, koja me je spravi-
la skoraj na kraj groba. Strašne bolečine sem trpel v želodcu brez vsakega upa na olajšitev. Vedno hujšej bolezni pridruži se še zla-
tenica. Ali jaz in mnogo mojih tovarišev dobilo je zopet popolno zdravje, in to le po Vašej nedosegljivej „Piccolijevej Esenci“, za koje smo Vam do smrti hvaležni. (7)

Josip Tomažič,
c. kr. orožniški vodnik v Pulji.

Zahvala.

S polico št. 48911/II. c. zavaroval sem se leta 1883 s svojo pokojno soprogo pri slavnej vzajemno zavarovalnej

banki „Slaviji“

v Pragi za tisoč (1000) goldinarjev tako, da se je imel ta znesek izplačati onemu naju dveh, ki bode nadživel družega.

Slavna banka „Slavija“ izplačala mi je pošteno takoj, ko je izvedela za smrt pokojne mi soproge, ves zavarovani kapital. Zato se jej javno zahvaljujem in priporočam banko „Slavijo“ vsakemu, kedor si želi zavarovati življenje.

V Kastvu, dné 15. septembra 1888.

Mirko Jelušič,
občinski tajnik.

Cerkovnikova

in ž njo združena

organistova služba

pri župni cerkvi sv. Štefana v Ribnici na Kranjskem bo s 1. oktobrom iz-
praznjena.

Kdor želi prevzeti to službo, oglasi naj se v kratkem pri tamošnjem cerkvenem predstojništvu.

Ribnica, dné 21. sept. 1888.

Martin Skubec,
dekan.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano reelno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupce so oljnaté barve v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenilke na zahtevanje.

ZABAVI IN POUKU.

Umrlj so:

20. septembra. Franciška Prepeluh, delavka, 18 let, sv. Petra cesta št. 19, jetika. — Andrej Pavločič, jurist, 21 let, sv. Petra cesta št. 19, otrpnenje črev. — Janez Smolnik, godsev sin, 7 mes., Opekarska cesta št. 20, driska.

V bolnišnici:

19. septembra. Katarina Kunstel, delačeva žena, 39 let, catarrhus intestinalis. — Jovana Golob, šivilja, 22 let, tuberculosus pulmonum.

Tuji ei.

19. septembra.

Pri **Matiču**: V. Moser, glasbenik, iz Prage. — Arthur, Hiršfeld, F. Faber, Armuth z Dunaja. — A. Kolpacher, potovalec, iz Grada. — Ernest pl. Bogner, c. kr. nadčastnik, iz Banjaluke. — M. pl. Bogner, polkovnik, iz Gorice. — Smola, major, iz Novega Mesta. — Hauf, poštni uradnik, iz Kočevja.

Pri **Stonu**: Anton pl. Vaku-novich, dvor. svētnik, iz Zagreba. — Henrik Botho, potovalec, iz Grada. — Zagorjan, posestnik, s Štajerskega. — M. Mandel, soproga učitelja, iz Loža. — A. Wittchen, nadčastnik, iz Trsta. — G. Tambača, duhovnik, iz Dalmacije.

Pri **Avstrijskem caru**: A. Ferbas, s hčerjo, iz Beljaka. — Klinar iz Kroke.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Spominjajte se ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje pri igri in stavah, pri slovesnostih, oporokah in nepričakovanih dobitkih.

Dovoljujem si, slavnemu občinstvu prijazno naznaniti, da je vsled smrti mojega soproga gospoda **Rajmunda Andretta** trgovinska zveza **Loenikar & An-dretto** razdružena in da bom z današnjim dnem počenši nadaljevala sama znana trgovino pod tvrdko

Rajmund Andretto.

Svojo hvalo za zaupanje, katero ste ranjemu v tako obilni meri izkazali, izrekam in prosim, da bi isto zaupanje ohraniti izvolili v prihodnjich tudi meni. Zagotovem, da bode moja prva skrb slavnemu občinstvu vedno najbolje ustreči. Z odličnim spoštovanjem (1)

Jozefa Andretto,

tovarna za salame.

V Ljubljani, dné 22. septembra 1888.

Zobolek, prašek in pasta za zobe

preč. oo. Benediktincev

opatiše Soulac (Gironde).

Dom MAGUELONNE, prior.

Največje odlikovanje: dve zlati svetinji: Bru-selj 1880, London 1884.

Iznajdeno leta 1373 po priporji Pierre Boursaud.

Vsakdanja raba zoboleka oo. Benediktincev (po nekoliko kapljic na vodi) ozdravi in zabrani gnji-lobo zob, jih obeli in utrjuje; okrepuje in popolno ozdravi čeljusti.

Zares močno ustrezemo našim p. n. žiteljem, opozorjé na to starodavno ter prekristno iznajdbo — najboljši in edini lek proti zobobolu.

Tvrdka **SEGUIN** Bourdeaux

Rue Croix de Seguey 106 & 108.

Ustanovljena leta 1807.

Dobiva se v vseh lekarnah in prodajalnicah dišav. (7)

Za čas stavbe

priporoča

Andrej Drušković-a

trgovina z železnino, Mestni trg 10,

v velikem izboru in prav po nizki ceni okova za okna in vrata, storje za stokodoranje, drat in cveke, samokolnice, vezi za zidovje, traverze in stare železniške šine za oboke, priznано najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi lepo in močno narejena štedilna ognjišča in njih posamezna dela.

Pri stavbah,

kjer ni blizo vode neobhodno potrebne vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu dobivati vodo; ravno tako tudi se dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedeljstvo:

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengensfelder Gyps) za gnojenje polja.

Lekarnarja Rih. Brandta

švicarske kroglice

rabijo in priporočajo že 10 let profesorji, prakt. zdravniki in občinstvo kot ceno, prijetno, izvrstno in neškodljivo DOMAČE in ZDRAVILNO SREDSTVO, koje so preiskali:

prof. dr.
R. Virchow,
Berlin,
pl. Giell,
Monakovo,
Reclam,
Lipsko (+),
pl. Nusbaum,
Monakovo,
Hertz,
Amsterdam,
pl. Koczynski,
Krakovo,
Brandt,
Kološ,

prof. dr.
pl. Frerichs,
Berlin (+),
pl. Scanzoni,
Vireburg,
C. Witt,
Kotanj,
Zdekauer,
Petrograd,
Soederstadt,
Kasan,
Lamb,
Varšava,
Forster,
Birmingham,

pri nepravilnostih spodnjetelesnih udov, pri boleznih jeter, zlati žili, perpicci, telesnem zaprtju in njega posledicah, kakor: bolečinah v glavi, vrtoglavici, tesnobi, težki sapi, pomanjkanju teka itd. Lekarnarja Rih. Brandta švicarske kroglice radi jemlje zaradi polahkega učinka ženske; na vsak način jim je dati prednost pred prehudo vplivajočimi solmi, grenicami, kapljicami, miksturami itd.

V varstvo kupavajočega občinstva opozorujemo še enkrat na to, da se nahajajo v prometu švicarske kroglice v mamljivo sličnih zavitkih. Pri kupovanju prebrati se je treba s tem, da se odvijte navodilo k rabi s škatlice, ali ima etiketa zgorajšnjo podobo, bel križ v rdečem polju in podpis Rih. Brandt. Tudi še posebno naglašamo, da se prodajajo lekarnarja Rih. Brandta švicarske kroglice, ki se dobivajo v lekarnah, le v škatljicah za 1 marko (ne pa v manjših škatljicah). — Na vsaki škatljici so navedene snovi, iz kojih obstoje kroglice.

Gospodom šolskim predstojnikom in učiteljem priporoča

Andr. Druškovič-a

trgovina z železnino in orodjem
mestni trg 10.,

vsa vrtnarska orodja, kakor tudi orodja za sadjerejo in obdelovanje sadnih dreves, in sicer: drevesno sterguljo, škarje za gosenice, ročno lopatico, drevesno žago, sadni trgač, drevesne škarje, cepilnik, cepilnik za mladiče, cepilni nož, vrtnarski nož in drevesno ščetko; orodja so vsa na **lepo popleskani leseni plošči** vrejena, po prav nizki ceni. (29)

Nič več mokre noge ali trdo usnje!

To doseže le I. Bendiksa iz St. Valentina odlikovana, patentovana in nepremočljiva

hranilna mast za usnje

edina svoje vrste, pohvaljena od petih sedaj aktivnih generalov c. kr. vojne; ta hranilna mast naj se nikar ne zmenja z drugimi enakimi pa nič vrednimi sredstvi.

Za likanje usnja vzame naj se c. kr. patentovana

hranilna tinktura za usnje

(likalno olje za usnje) in ne apretura ali momentni lik, ki razjedata usnje; tinktura je iznajdba, koja varuje patent.

Dobiva se v Ljubljani pri gg. A. Krisperju in Schusnig & Weberju, kakor tudi v vseh večjih krajih monarhiije.

Svarilo pred ponarejanji: Na vsaki steklenici in ploščevinasti posuči razvidno mora biti ime izumnika **I. Bendiksa**. (10)

Janez Dogan,

mizarski mojster v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 15, (Medijatova hiša)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo raznovrstne

hišne oprave,

politovane in likane: altarne podstavke po 5 gld. 50 kr., divane, garniture, modroce na peresih po 10 gld., žimnate modroce po 20 gld., vozičke za otroke, okvire za svete in posvetne podobe po mogoče nizkej ceni.

Tudi prevzema vsa mizarska in stavbena dela. Cenilnik s podobani zastoj in franko.

Seigelove čistilne kroglice.

Najboljše sredstvo zoper zaprtje in lenost jeter.

Te kroglice ne shujšajo — kakor mnoga druga zdravilna sredstva — bolnikovega stanja, predno se ne počuti boljše. Vpliv njihov, akoravno lagoden, je vendar popoln brez neprijetnih nasledkov, kakor slabosti, ščipanja po trebuhu, itd. — Seigelove kroglice so najboljše domače sredstvo, ktero je bilo le kdaj iznajdeno. Izčistijo čreva vseh dražilnih snovi in jih pusté v zdravem stanju. Najboljše sredstvo so zoper neva-nost življenja — neprebavljivost in lenost jeter. — Te kroglice preprečijo mrzlico in razne bolezni, ker odstranijo iz čreves vse strupene snovi. Učinek kroglice je hiter, in vendar lagoden, ne da bi provzročevale kakove bolečine. Kdor ima hud nahod in mu preti mrzlica, kdor čuti bolečine v glavi, v hrbtu ali v udih, temu bodo Seigelove kroglice odstranile nahod in prognale mrzlico. Obložen jezik s slanin okusom provzročujejo škodljive tvarine v želodeci. Le nekteri vžitki Seigelovih čistilnih kroglice sčistili bodo želodec, odstranili slabi okus in dali zopet tek; s tem se pa povrne tudi zdravje. — Mnogokrat provzročuje pol segnita hrana v želodci bruhanje, slabosti in drisko. Ako se oprosté čreva teh nečistih tvarin z vžitkom Seigelovih kroglice, zginejo neprijetni učinki in prikaže se zopet zdravje. — Ako vzamemo Seigelove čistilne kroglice, predno gremo spat, zabranijo slabe nasledke preobile jedi in pijače, ne da bi motile spanje. Cena zavoju Seigelovih čistilnih kroglic je 50 kr. — Dobivajo se le v podolgastih škatljicah. (10)

Svari se pred ponarejanji, ki so brez vse vrednosti ter še celo škodljivo vplivajo.

Visokočastiti gospod! Manjka mi besedi, da bi Vam mogel izraziti svojo presrečno zahvalo za Vaša izvrstna zdravila, namreč za „Shäker-ekstrakt“ in Seigelove čistilne kroglice, ki imajo čudovito zdravilno moč. V svoji dolgotrajni bolezni sem rabil razna sredstva, toda nobeno izmed njih ni imelo tako sigurnega učinka, kakor „Shäker-ekstrakt“ in Seigelove kroglice, kajti bolezen moja je polagoma prenehala ter sem sedaj popolnoma zdrav. Tudi moja dva sosedja jako hvalita te zdravila ter se Vam zahvalujeta. Prosim Vas, pošljite itd. (naroči zdravila.) Zahvaljuje se Vam v svojem in ozdravelih imenu sem Vaš

Jan. Lenoch, Osik št. 133, pošta Litomišl, dne 7. aprila 1886.

Lastnik: **A. J. White, Limited, 35 Faringdon Road, London.**

V zalogi ima in razpošilja „Seigelove kroglice“ Ivan Nep. Harna, lekarna „zum gold Löwen“ v Kremžuru na Moravskem. Dalje v lekarnah: Koroško, Kranjsko, Primorsko: Ljubljana, Ub. pl. Trnkóczy, G. Piccoli; Celovec, Peter Birnbacher, Alf. Egger in W. Thurnwald; Breze, St. Mohor, Prevalje, Gostentschnig; Trbiž, Beljak, dr. Kumpf, Frid. Scholz; Velikovec, Volšperg, Ajdovščina, Idrija, Kamnik, Pulj, J. Cabuchio; Reka, G. Produm; Gorica, J. Cristofolletti, Pontoni, A. Gironzoli; Trst, Suttina A., al Camelo, Praxmarer A. al due Mori, J. Serravallo, al Redentore G. Zaneti, alla Sesta d'oro; Novigrad, Nik Bar. Gionović; Spljet, Aljinović, Foeigl; Zader, Androvič; Susak pri Reki, Mali Lošinj, O. Viviani, in v večini ostalih lekarn v cesarstvu.

Vsake vrste
jabolka, hruške in češnje
sveže in suhe

dobé se po prav primerni ceni v tlaržu Želimlje, tik
lepe ceste Ljubljana-Kočevje. (1)

F. P. VIDIC & Co.

priporočata p. t. občinstvu za salone, kavarne, gostilne, privatna stanovanja itd. lepe

lončene peči

po jako nizki ceni ter iz najboljšega blaga izdelane. (14)

Zaloga v slonovih ulicah

šteev. 9.

Zalogo obrazcev za p. n. župnijske, šolske, notarijske in druge urade, kakor tudi za p. n. častito duhovščino, gg. učitelje, notarje, advokate in privatne osebe ima edino le (1)

J. R. Milic-eva tiskarna

v Ljubljani, stari trg šteev. 19.

Sprejemajo se tudi v tisek vsa druga tiskarska dela ter izvršujejo točno, okusno in po nizki ceni.

Darilec prični šolski mladini, zlasti letos jako primerno in spominljivo, je knjižica:

„Zlatomašnik LEON XIII.“

(s podobico).

Dobiva se po 6 kr. — 50 izdov vkup po 5 kr. v Ljubljani pri „Katoliški družbi“, Stari trg št. 13.

Po ravno isti ceni „Papeževa nezmožljivost“. (10)

Odlikovan v Trstu 1882

s srebrno svetinjo.

AVGUST DRELSE,
tovarnar peči iz prstenih izdelkov,
v Ljubljani.

Izdelovanje in zaloga najraznovrstnejših
peči najnovejše sestave

belih in barvenih iz ognjesigurnega gradiva, elegantno in cenó.

Zaloga kemijskih aparatov z najtršim osteklenjem, kojega se ne primejo kisline.

Izvršuje naročila na cevi, nadstavce za dimnike z vetrnjakom, na stavbene okraske, rebra za cerkvene oboke, ognjesigurne opeke in vse v stroko prstenega blaga spadajoče predmete. (12)